

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

§. 6. Lingua Hispanorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

omnes desertæ fossorum inopiâ. Quod minus populosa sit effecere Coloniz per totum orbem sparsæ. Testes 20. millia Lusitanorum Goæ, 4. millia Hispanorum Mexici, sex M. Cusci in Peruvia, vt taceam arces vbique gentium excitatas; itémque nauigationes longinquas, quæ quantum hominum absument testantur nostræ vrbes maritimæ. Ante aliquot annos educere poterat Rex Hispaniæ 100. hominum armatorum millia: in bello Algeriano 500. naues instruxit, in Tunetensi 600. in expeditione Anglicanâ 300. naues armatas. Numerantur in Hispaniâ 1500. oppida murata, quorum vndecim Archiepiscopos, 65. Episcopos habent.

§. 4. Religio Hispaniæ.

EIVS supra reliquos Europæos fuere retinentes, ideóque vna ab hæresibus intacta est; ope maximè Inquisitionis quæ primùm in Mauros & Iudæos districta, in Hæreticos quoque laxata est. Ab eâ qui mulctantur induti veste quam *Sanbenito* vocant, raptantur ad supplicium cum iis ceremoniis, quæ populo terrorem incutiant.

§. 5. Mores Hispanorum.

LABORIS sunt, & inedia supra modum tolerantes, quibus hætenus multa præclara confecere. In militiâ ordinû retinentissimi, certissimi fistulatores, hastati loco moueri difficiles. Mirus eorum in Principem rémque publicam amor. Inuidiâ laborant apud omnes gentes, quod Imperij magnitudini tantùm tribuit Mariana. Nusquam gentium, quàm hîc, eruditioni præmia certiora: quamquam litteras humaniores iacere queratur Mariana. Neque minus certa militiæ præmia, quibus miles gregarius ad Imperium promoueri potest. Certè omnes ferè ex prouinciis, & arcibus diuites redeunt.

§. 6. Lingua Hispanorum.

PRÆCIPVA hîc Castellana ex corruptione Latini idiomatis. Lusitana ex Gallicâ, & Castellanâ temperata, ideóque elegans, & auribus grata. Valentina & Catalanica Narbonensi propior, in

quam tamen aliquæ voces Castellanz irrepserunt. Sola Biscaia antiquam Hispanicam retinet, licet aliqui reclament; quoniam voces *briga*, *cebra*, *salavica*, *lanca*, antiquæ Hispanicæ hîc non audiuntur; sed quis nescit voces quotidie intercidere, & renasci.

§. 7. *Merces Hispaniæ.*

EMITTIT *Oleum purissimum ex agro Hispalensi: Vinum generosissimum, ex Malacensi.* Aurum & argentum aliàs domi natum, nunc ex utrâque Indiâ importatum habet. Hic quoque *Minij* plurimum effoditur, *Cerussa* optima conficitur. *Lana* tenuissima, *Panni* magni pretij, *Pelles* probè maceratæ. Hinc quoque *lapides speculares* exportantur, & *marmora* varij coloris. Vno verbo terra suis contenta bonis esset, nisi navigationes, longinqua bella, & per totum orbem sparsum Imperium distraheret incolas.

§. 8. *Politia Hispanorum.*

SVB Imperatoribus quamquam vexarentur à Mauris, & Numidis, tamen utcumque florebat Hispania. Donec imperante Honorio euocati per Stiliconem Sueni, Alani, Vandali in eam sese infuderunt: in quam pariter ingressi sunt Visigothi, qui tandem hîc rerum potiti sunt, cæteris exterminatis. Gothorum Rex vltimus Rodericus homo turpissimus à Saracenis per Iulianum euocatis regno ac vitâ priuatus est. Christiani in Asturias compacti Principem Pelagium elegerunt qui Ouetanum Regnum reparauit, quod Legionensis fermentum fuit. Ex eo Castellæ, Portugalliæ, Galiciæ, regna prognata sunt, adiuncta denique Murcianum, & Granatense. Eodem ferè tempore Garcias Ximenius versus Pyrenæum Regnis Nauarræ, atque Sobarbiæ dedit initium, cui accreuerunt Aragonium, Catalanicum, Maioricense & Valentinum, quæ omnia demum vnita sunt in Ferdinando Aragoniæ, & Isabella Castellæ Regibus, quibus apicem Philippus II. imposuit, vt mox in singulis regnis ostendemus.

Regnum hoc à Rege quidem, sed per consilia *populicos* administratur. Hæc 12. numerantur, seclusâ Inquisitione. Primum politicum proreges eligit, secundum Imperatores. Habent & sua deinceps consilia Aragonia, Castella, Italia, India, Lusitania.